

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ: МОЖЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ

Олена Вальчук

*кандидат історичних наук,
старший викладач кафедри фундаментальних і приватно-правових дисциплін
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
ORCID: 0000-0002-1293-6362*

Стаття присвячена висвітленню питання права інтелектуальної власності як однієї зі складових стратегії розвитку провідних вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти. Проаналізовано основні положення університетської політики щодо комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, розподілу майнових прав та укладення договорів у сфері інтелектуальної власності. У роботі охарактеризовано загальні тенденції розвитку означеної сфери в університетах Великої Британії, Німеччини та України. Наголошено на необхідності використання досвіду закордонних закладів вищої освіти.

Ключові слова: інтелектуальна власність, авторське право, патентне право, службовий твір, майнові права, університет

Постановка проблеми. У сфері вищої освіти наукова робота — це складова робочого часу педагогічних та науково-педагогічних працівників. Університети розробляють положення про планування та облік роботи своїх працівників. Наукові напрацювання викладачів мають значну цінність, оскільки визначають їхній особистий рейтинг і як наслідок — рейтинг університету, що напряму пов'язано з фінансуванням навчального закладу державної форми власності. Комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності через центри трансферу технологій також є вагомим економічним чинником. Окрім того, використання дистанційних технологій в освітньому процесі, необхідність розміщення наукових доробок на онлайн-платформах для навчання усе частіше породжують конфліктні ситуації та складнощі у визначенні меж невиконання службових обов'язків та захисту власних прав інтелектуальної власності. У зв'язку з цим надзвичайно важливою є чітко визначена позиція закладу вищої освіти в питаннях майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності, яка повинна бути відображена у його політиці та її безумовному дотриманні.

Літературний огляд. Питання політики у сфері інтелектуальної власності в діяльності закладів вищої освіти та наукових установ у контексті рекомендацій Всесвітньої організації інтелектуальної власності розглядалося у працях Ю. Бошицького [1], Н. Пархоменко, Ю. Юркевича, І. Якубівського [2]; з акцентом

на трансфер технологій — у публікаціях Н. Загрішевої [3]; з точки зору врегулювання відносин інтелектуальної власності у договорах на проведення досліджень і розробок — у дослідженнях Ю. Капіци [4] та інших. Однак відкритим залишається питання щодо місця права інтелектуальної власності у стратегіях розвитку окремо взятих зарубіжних та вітчизняних закладів вищої освіти, що мають значні здобутки та високі рейтингові показники.

Метою дослідження є аналіз положень щодо права інтелектуальної власності у закладах вищої освіти Німеччини, Великої Британії та України і визначення ключових тенденцій, що формують політику університету у сфері права інтелектуальної власності та впливають на можливості реалізації та захисту майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Виклад основного матеріалу. З метою сприяння побудові політики з інтелектуальної власності Всесвітня організація інтелектуальної власності на основі норм чинних положень 9 університетів розробила Типове положення про політику в галузі інтелектуальної власності для університетів та науково-дослідних установ [5]. Університет, який цінує свою репутацію, покладаючись на норми національного та міжнародного права, а також рекомендації Всесвітньої організації інтелектуальної власності, формує власну політику у сфері права інтелектуальної власності, яка знаходить відображення у внутрішніх положеннях, статутах та інших документах.

Мабуть, чи не найбільше уваги питанню інтелектуальної власності, особливо авторському праву, приділяють заклади вищої освіти Великої Британії.

На сайті Кентського університету (графство Кент, Велика Британія) розміщено довідку з відповідями на найважливіші питання, що стосуються авторського права. В окремі розділи виділено загальні питання, авторське право для студентів, викладачів, дослідників, порушення авторських прав та пошук і обмін контентом в Інтернеті. Додаткову інформацію можна отримати, надіславши лист на вказану електронну пошту, ознайомившись з основними документами університету або ж перейшовши за посиланнями [6]. Зручна навігаційна структура сайту дає змогу не лише знайти необхідне, а й швидко проаналізувати розміщений контент. Таким чином, можемо зробити висновок, що університет дбає про високу обізнаність у питаннях інтелектуальної власності своїх працівників та студентів. Це сприяє запобіганню порушень і забезпеченню принципів чесної конкуренції, що є важливим аспектом академічної діяльності.

У «Стратегії Кентського університету з розвитку грамотності у сфері авторських прав на 2020–2025 рр.» основною цінністю визначено «відповідальний, але критичний підхід до закону про авторське право» [7]. Це передбачає: очікування від співробітників і студентів законної та відповідальної поведінки, розуміння різних культурних і правових звичаїв, оскільки законодавство про авторське право містить норми, що були внесені відповідно до вимог Європейського Союзу; баланс між концепцією авторського права як приватної власності та важливістю комунікації та розповсюдження знань; ліцензування авторського контенту, створеного співробітниками і студентами університету з використанням різних підходів залежно від контексту [7].

Подібним чином інформація структурована й на сторінці бібліотеки Ноттінгемського університету (Ноттінгем, Велика Британія): ресурси для самостійного опрацювання, політика авторського права, основи копірайту, використання матеріалів у межах закону, авторське право на різні матеріали, методичні рекомендації для студентів, дослідників і педагогічних працівників [8]. Політика щодо авторських прав Ноттінгемського університету передбачає охорону авторських прав попри те, чи належать вони йому, його співробітникам, студентам або зовнішнім третім особам. Будь-які дії, що здійснюються співро-

бітниками та студентами університету, не повинні порушувати авторське право. Відповідно до законодавства Великої Британії авторське право — це захист, що виникає, як тільки творча робота зафіксована в певній формі. Якщо твір охороняється авторським правом, його використання допускається за згодою суб'єкта авторського права, окрім винятків та обмежень, передбачених законодавством.

Відповідно до Закону про авторське право, промислові зразки та патенти 1988 року роботодавець володіє авторським правом на матеріали, створені працівниками під час виконання ними трудових обов'язків. Отож авторське право на матеріали, створені працівниками університету в рамках виконання ними трудових обов'язків, належить університету. Університет відмовляється від обстоювання своїх авторських прав на опубліковані підручники, наукові публікації, включаючи книги, статті та доповіді на конференціях. Таким чином, доходи, що виникають від цих об'єктів авторського права, зберігаються за автором. Ця практика є питанням політики, а не права [9].

Студенти, як правило, не є працівниками університету, тому виключно їм належать особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності на результат інтелектуальної, творчої діяльності. Однак це не стосується випадків, коли об'єкт інтелектуальної власності було створено спільно з працівниками університету або з використанням його обладнання та інших ресурсів, за рахунок державних коштів, або ж за наявності договору, в якому зазначено, що майнові права інтелектуальної власності належать іншому суб'єкту [10].

З метою забезпечення безперервності навчання студентів університет заявляє про своє законне право на володіння авторськими правами на всі навчальні матеріали. Співробітник, який переходить до іншої установи, може продовжувати створювати подібні матеріали на основі свого ноу-хау. Однак матеріали, які він створив для підтримки викладання під час роботи в Ноттінгемському університеті та будь-які авторські права на ці матеріали повинні залишатися власністю університету. У якості альтернативи, на власний розсуд, університет може надати постійні права на використання існуючих навчальних матеріалів співробітнику та/або новій приймаючій установі. Повноваження щодо надання таких прав делегуються керівнику факультету. Такий дозвіл повинен бути оформлений у письмовій формі. Якщо співробітник університету бажає опублікувати на комерційній основі роботу, яка значною мірою відтворює матеріали існуючого курсу, він повинен проконсультуватися з керівництвом факультету та отримати дозвіл, перш ніж продовжувати роботу. Авторське право на частину публікації, яка відтворює існуючі навчальні матеріали, залишається за університетом. Це право власності повинно бути чітко визнане у публікації. Розподіл роялті, отриманих від таких публікацій, також визначений нормативними документами університету [11].

Університет заявляє про свої авторські права на контент, розміщений на його веб-сайті шляхом додавання повідомлення про авторське право до всіх веб-сторінок. Назва та логотип університету є зареєстрованими торговельними марками. Використання або відтворення захищених торговельних марок університету здійснюється за умови отримання його письмової згоди. Університет має ряд ліцензій, які дають можливість співробітникам копіювати матеріали для використання у навчальному процесі. Кожна ліцензія охоплює різні матеріали, та існують умови, з якими співробітники повинні бути ознайомлені, перш ніж користуватися ними [9]. Таким чином, політика у сфері права інтелектуальної власності Ноттінгемського університету, в першу чергу, звернена на чітке визначення майнових прав автора та дотримання всіма учасниками освітнього процесу виписаних у нормативних документах університету положень.

Додаткові пояснення щодо авторського права в університетському викладанні та дослідженнях на офіційних ресурсах навчальних закладів Федеративної Республіки Німеччина обумовлені внесенням змін до законодавства, яке відбулося у 2018 році.

Бібліотека Штутгартського університету пропонує свою допомогу для з'ясування окремих аспектів запроваджених новацій, використовуючи навчальне відео та надаючи посилання на методичні посібники, рекомендації, брошури [12]. Повний текст «Стратегії Штутгартського університету щодо питань у сфері права інтелектуальної власності» та «Порядок реалізації стратегії інтелектуальної власності» розміщено на сайті університету. Зазначається, що стратегія інтелектуальної власності університету Штутгарта гарантує захист інтересів усіх учасників дослідницького процесу. Таким чином, це забезпечує передачу знань і технологій без обмеження академічної свободи. Також працює відділ «Трансферу знань і технологій», спектр послуг якого достатньо широкий: від ранніх консультацій до переговорів щодо ліцензійних угод. Зауважимо, що основний акцент зроблено, в першу чергу, на комерціалізації інтелектуальної власності, особливо винаходів та корисних моделей. Серед цілей Стратегії виокремимо таке: «результати досліджень, як правило, публікуються оперативно, зокрема у відповідній спеціальній літературі або через реєстрацію прав інтелектуальної власності, щоб зроблені висновки були доступними для широкої громадськості; передбачається, що результати дослідження можуть бути використані як основа для подальших наукових пошуків і в навчанні; результати, які можна використовувати в комерційних цілях, повинні бути захищені заявками на патенти та торговельні марки, економічне використання результатів досліджень забезпечується шляхом прямого та опосередкованого внутрішнього чи зовнішнього використання за плату, прийняту на ринку» [13].

Сайт Гейдельберзького університету також пропонує співробітникам коротку довідку з питань, що стосуються авторського права та змін, які відбулися у цій сфері після 2018 року [14]. Головною метою діяльності Гейдельберзького університету визначено «збереження та сприяння атмосфері відкритості, творчості та досягнень» [15]. Значну увагу приділено трансферу знань та технологій. Обов'язковою складовою цього процесу є академічна доброчесність, яка неможлива без високого рівня культури у сфері інтелектуальної власності. Основні положення ІР-політики університету викладено на офіційному сайті у стислій формі та в окремому файлі. Зазначається, що термін «інтелектуальна власність» охоплює всі розробки та наукові результати, що виникають у сфері діяльності університету, програмне забезпечення, винаходи, технічні ноу-хау, а також відповідні майнові права в кожному конкретному випадку. Обмін інтелектуальною власністю регулюється певними правилами. Водночас університет гарантує, що об'єкти інтелектуальної власності його співробітників, навіть якщо вони передані третім особам, залишаються доступними для власного використання в наукових дослідженнях і навчанні. У разі співпраці з третьою стороною дотримання визначених політикою університету стандартів гарантується відповідними договорами. Університет приймає рішення про те, яким чином використовувати інтелектуальну власність у кожному окремому випадку після консультації з винахідником і, за необхідності, іншими експертами. Університет створює механізми для зменшення навантаження на викладачів усіх предметних галузей, коли справа доходить до обробки та реалізації складних проектів у контексті обміну знаннями. З метою створення часових ресурсів, необхідних для впровадження інтелектуальної власності, відповідні науковці звільняються від зобов'язань викладання на встановлений період і на відповідних умовах [15]. Завдяки інформуванню та стимулам усі науковці та студенти Гейдельберзького університету мають краще усвідомлювати потребу в обміні знаннями та можливості, які це дає. Цей підхід покли-

каний надихнути та мотивувати їх прокладати нові шляхи для суспільства та майбутнього через інновації.

Фінансова участь винахідників ґрунтується на нормативних актах або колективних договорах. Винахідник отримує гонорар у розмірі 30 % валового доходу університету від використання інтелектуальної власності, якщо це реалізовано шляхом ліцензування або продажу. Окрім того, викладачі університету можуть, за певних умов, отримувати спеціальні виплати за залучення приватного фінансування від третіх сторін відповідно до законодавчих положень або колективних договорів [15].

Науково-дослідний відділ пропонує всім співробітникам університету Гейдельберга в першу п'ятницю місяця годину консультацій з питань інтелектуальної власності, під час якої в конфіденційній бесіді можна отримати відповіді на всі питання щодо винаходів, патентних заявок, прав промислової власності, авторських прав або стратегій використання [16].

Завершуючи розгляд питання інтелектуальної власності у стратегіях розвитку закладів вищої освіти Великої Британії та Німеччини, зауважимо, що університети намагаються надати вичерпну інформацію всім учасникам освітнього процесу, мають у своїй структурі відповідні відділи, що забезпечують вирішення практичних моментів, а також оприлюднюють правила та вимоги до поведінки, яких слід дотримуватися.

Спробуємо проаналізувати інформацію щодо права інтелектуальної власності, що відображена на офіційних сайтах університетів, які очолюють рейтинг українських закладів вищої освіти «Топ-200 Україна 2022» [17].

У структурі Київського національного університету імені Тараса Шевченка функціонує патентно-ліцензійний відділ науково-дослідної частини, який надає науковцям і винахідникам консультації, практичні рекомендації, послуги оформлення та супроводу у сфері інтелектуальної власності [18]. Патентна підтримка співробітників університету включає сплату всіх необхідних зборів, пов'язаних з оформленням майнових прав на службові об'єкти права інтелектуальної власності та підтриманням їх у чинності на визначені строки. Після спливу цього часу автору пропонують укласти договір про передання йому майнових прав. Окрім того, на сайті доступні для завантаження пакети зразків документів для реєстрації авторського права, винаходів, корисної моделі; перелік патентних баз з необхідними активними посиланнями. Однак ми не знайшли офіційно затвердженої політики або ж стратегії у сфері інтелектуальної власності. Законодавством України це не передбачено, проте, на нашу думку, слугувало б на користь науковій спільноті університету як нагадування про актуальність та важливість сфери інтелектуальної власності у контексті світових економічних реалій.

Другу сходинку у рейтингу займає Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». З метою покращення результатів у сфері інтелектуальної власності у 2019 році наказом ректора було затверджено «Політику КПІ ім. Ігоря Сікорського у сфері інтелектуальної власності». Її розробили з урахуванням Типового положення про політику в галузі інтелектуальної власності для університетів та науково-дослідних установ Всесвітньої організації інтелектуальної власності [19]. Наразі в структурі університету працює Департамент інновацій та трансферу технологій, а також Центр інтелектуальної власності, який функціонує у складі Інноваційної екосистеми Sikorsky Challenge. Серед основних завдань департаменту — інформаційно-аналітичний, патентно-інформаційний супровід та забезпечення формування фахових компетентностей у сфері інтелектуальної власності через введення у навчальний процес спеціальних дисциплін [20]. Загалом на офіційних ресурсах університету є чимало інформації, що слугує підтвердженням активної позиції

керівництва, працівників та студентів щодо підтримки політики у сфері інтелектуальної власності, яка відповідає сучасним світовим стандартам і тенденціям.

Ще один з лідерів рейтингу — Національний університет «Львівська політехніка», на офіційному веб-сайті якого знаходимо інформацію щодо функціонування з 2020 року у складі науково-дослідної частини університету групи комерціалізації наукових досліджень та захисту об'єктів права інтелектуальної власності. Її працівники надають консультаційно-методичну допомогу у проведенні патентних досліджень, при оформленні угод, матеріалів заявок; здійснюють облік створених в університеті об'єктів інтелектуальної власності, зареєстрованих свідоцтв, угод; вирішують інші питання, що стосуються інтелектуальної власності [21]. Вивчаючи матеріали на офіційному сайті університету, ми не знайшли відповіді на більшість питань щодо інтелектуальної власності, які на сьогодні цікавлять науково-педагогічних працівників та студентів.

Висновки. Отже, опрацювавши інформацію щодо права інтелектуальної власності, розміщену на сайтах провідних університетів Великої Британії, Федеративної Республіки Німеччина та України, зауважимо, що всі обрані нами заклади вищої освіти приділяють увагу досліджуваному питанню, проте не в рівній мірі та з різними акцентами. Окремі з них зосереджуються на авторському праві, інші — на патентному. Не всі українські університети, сайти яких ми вивчали, мають затверджені політики або ж стратегії, у яких були б виписані загальні підходи до питань інтелектуальної власності, прав та обов'язків сторін, позиція навчального закладу та його пріоритети. Натомість британські та німецькі університети є досить послідовними в цих питаннях. На нашу думку, українські університети мають розвивати означений напрям, використовуючи всі доступні можливості та залишаючись у межах правового поля. Досвід закордонних закладів вищої освіти сприяє створенню регламентованого, чітко структурованого і водночас відкритого та прогресивного простору для реалізації прав інтелектуальної власності, тому може бути використаний вітчизняними університетами.

Перелік використаних джерел / List of references

1. Бошицький Ю. Л., Швантнер М. Щодо типового положення ВОІВ про політику в сфері інтелектуальної власності для університетів і науково-дослідних установ. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 1. С. 231–237. *Boshytskyi Yu. L., Shvantner M. Shchodo tyпового polozhennia VOIV pro polityku v sferi intelektualnoi vlasnosti dlia universytetiv i naukovy-doslidnykh ustanov. Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. 2017. № 1. S. 231–237.
2. Parkhomenko N. M., Yakubivskyi I. Ye., Yurkevych Yu. M. *IP policy in academic institutes and higher education institutions*. *Science and Innovation*. 2021. Vol. 17, No 2. P. 72–83.
3. Загрішева Н. Вищий навчальний заклад як суб'єкт трансферу технологій. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 10. С. 62–66. *Zahrisheva N. Vyshchyi navchalnyi zaklad yak subiekt transferu tekhnolohii. Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. 2017. №10. S. 62–66.
4. Капіца Ю. М. *Права інтелектуальної власності у договорах про співробітництво/виконання досліджень та розробок між науковими установами, університетами та підприємствами: частина перша — Європейський Союз, США. Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2021. №. 4. С. 87–98. *Kapitsa Yu. M. Prava intelektualnoi vlasnosti u dohovorakh pro spivrobotnytstvo/vykonannia doslidzhen ta rozrobok mizh naukovymy ustanovamy, universytetamy ta pidpriemstvamy: chastyna*

-
- persha — Yevropeiskyi Soiuz, SShA. Teoriia i praktyka intelektualnoi vlasnosti. 2021. №. 4. S. 87–98.*
5. *Типове положення про політику в галузі інтелектуальної власності. Підготовлено Департаментом країн з перехідною та розвинутою економікою Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ). Версія 1. Турове polozhennia pro polityku v haluzi intelektualnoi vlasnosti. Pidhotovleno Departamentom krain z perekhidnoiu ta rozvynutoiu ekonomikoiu Vsesvitnoi orhanizatsii intelektualnoi vlasnosti (VOIV). Versiia 1. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/uk/wipo_pub_transition_2_a.pdf (дата звернення: 01.02.2023).*
 6. *University of Kent. Copyright: what you need to know. URL: <https://www.kent.ac.uk/guides/copyright-what-you-need-to-know/copyright-for-lecturers> (дата звернення: 11.01.2023).*
 7. *Copyright Literacy Strategy 2020-2025. University of Kent 2020. URL: <https://media.www.kent.ac.uk/se/21299/kent-copyright-strategy-2020-2025.pdf> (дата звернення: 11.01.2023).*
 8. *University of Nottingham. Copyright. URL: <https://www.nottingham.ac.uk/library/help/copyright/index.aspx> (дата звернення: 11.01.2023).*
 9. *University of Nottingham Copyright Policy. URL: <https://www.nottingham.ac.uk/hr/guidesandsupport/universitycodesofpracticeandrules/documents/university-of-nottingham-copyright-policy.pdf> (дата звернення: 13.01.2023).*
 10. *Provision and Processing of Intellectual Property Rights for Students and Graduates at The University of Nottingham. URL: <https://www.nottingham.ac.uk/fabs/documents/studentipr.pdf> (дата звернення: 13.01.2023).*
 11. *Policy and Code of Practice on Intellectual Property (IP). URL: <https://www.nottingham.ac.uk/hr/guidesandsupport/universitycodesofpracticeandrules/intellectual-property-ip-policy.aspx> (дата звернення: 14.01.2023).*
 12. *Informationen zum Thema Urheberrecht in Hochschullehre und Forschung. Was ist in Hochschullehre und Forschung erlaubt? URL: <https://www.ub.uni-stuttgart.de/forschen-publizieren/urheberrecht/> (дата звернення: 15.01.2023).*
 13. *Universität Stuttgart. Erfindungen und Schutzrechte. Die IP-Strategie der Universität Stuttgart garantiert den Schutz geistigen Eigentums und wahrt dabei die Interessen aller am Forschungsprozess Beteiligter. URL: <https://www.uni-stuttgart.de/transfer/intellectual-property/> (дата звернення: 16.01.2023).*
 14. *Universität Heidelberg. Urheberrecht. URL: <https://www.uni-heidelberg.de/universitaet/beschaefigte/service/recht/urheberrecht.html#Nutzung%20urheberrechtlich%20gesch%C3%BCtzter%20Werke> (дата звернення: 11.01.2023).*
 15. *IP-Policy. Exchanging knowledge and handling intellectual property as a core university activity. URL: <https://www.uni-heidelberg.de/en/university/about-the-university/good-academic-practice/ip-policy> (дата звернення: 17.01.2023).*
 16. *Patente und geistiges Eigentum. IP-Sprechstunde. URL: <https://www.uni-heidelberg.de/de/transfer/service-transfer/ip-sprechstunde> (дата звернення: 17.01.2023).*
 17. *Рейтинги ВНЗ. Оприлюднено рейтинг вишив «ТОП-200 Україна 2022». Reitynhу VNZ. Opryliudneno reitynh vyshiv «TOP-200 Ukraina 2022». URL: <https://osvita.ua/vnz/rating/86578/> (дата звернення: 17.01.2023).*
 18. *Науково-дослідна частина Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Інтелектуальна власність. Naukovo-doslidna chastyna Kyivskoho natsionalnoho univertsytetu imeni Tarasa Shevchenka. Intelektualna vlasnist. URL: <https://science.knu.ua/servisni-poslugy/vlasnist/> (дата звернення: 17.01.2023).*
 19. *Про діяльність КПІ ім. Ігоря Сікорського у сфері інтелектуальної власності : наказ від 16 липня 2019 року № 2/129. Pro diialnist KPI im. Ihoria Sikorskoho u sferi*

intelektualnoi vlasnosti. Nakaz vid 16 lypnia 2019 roku № 2/129. URL: https://document.kpi.ua/files/2019_2-129.pdf (дата звернення: 31.01.2023).

20. Департамент інновацій та трансферу технологій. Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». *Departament innovatsii ta transferu tekhnolohii. Natsionalnyi tekhnichniy universytet Ukrainy «Kyivskiy politekhnichniy instytut imeni Ihoria Sikorskoho». URL: <https://kpi.ua/ditt-about> (дата звернення: 03.02.2023).*

21. Національний університет «Львівська політехніка». Група комерціалізації наукових досліджень та захисту об'єктів права інтелектуальної власності. *Natsionalnyi universytet «Lvivska politekhnika». Hrupa komertsializatsii naukovykh doslidzhen ta zakhystu ob'ektiv prava intelektualnoi vlasnosti. URL: <https://lpnu.ua/hrupa-komertsializatsii-nd-ta-zakhystu-ob'ektiv-prava-iv> (дата звернення: 17.01.2023).*

Valchuk Olena

Ph.D. (History), Senior Lecturer at the Department of Fundamental and Private Law Disciplines of Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

Intellectual property rights in higher education institutions: possibilities of implementation and peculiarities of protection

In this paper, the author analyses information on intellectual property rights from the official resources of higher education institutions in Germany, the United Kingdom and Ukraine. According to the author, the UK higher education institutions pay the most attention to the issue of intellectual property, especially copyright. They have detailed development strategies and a clearly defined policy in the field of intellectual property rights. Universities have licences that allow staff to copy materials for educational use by students. Important materials on copyright in university teaching and research are posted on the official resources of educational institutions of the Federal Republic of Germany in connection with the amendments to the legislation introduced in 2018. The main focus is primarily on the commercialization of intellectual property, especially inventions and utility models. The university is creating mechanisms to reduce the workload of teachers in all subject areas when it comes to processing and implementing complex projects in the context of knowledge exchange. Among the Ukrainian higher education institutions, the author studied the information on intellectual property rights, which is reflected on the official websites of Taras Shevchenko National University of Kyiv, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» and Lviv Polytechnic National University. These universities top the ranking of Ukrainian higher education institutions «Top 200 Ukraine 2022».

All the higher education institutions we have selected pay attention to intellectual property law, but not to the same extent and with different emphases. Some of them focus on copyright, others on patent law. Not all the Ukrainian universities whose websites we studied have an approved policy or strategy that would set out general approaches to intellectual property issues, the rights, and obligations of the parties, the position of the educational institution, and its priorities. Instead, British and German universities are quite consistent in these matters.

Keywords: intellectual property, copyright, patent law, service essay, property rights, university

Подано / Submitted: 23.01.2023

Доопрацьовано / Revised: 30.01.2023

Прийнято до публікації / Accepted: 07.02.2023